

țial la cunoașterea acestui complex monumental sub aspectul datării fazelor principale de construcție, ea și sub acela al aprofundării studiului culturii materiale feudale. În același timp îndeamnă la abordarea începuturilor așezării omenеști de la Tîrgoviște și la stabilirea momentului (cu laturile sale social-economice și politice) în care așezarea de aici capătă un caracter urban și de curte voievodală².

În ansamblul cercetărilor arheologice efectuate la Curtea domnească din Tîrgoviște, Virgil Drăghiceanu are meritul de a fi primul care a făcut cercetări aici, alături de cele de la Curtea de Argeș, Cotnari, Hîrlău.

Cercetările lui Virgil Drăghiceanu, din păcate, au rămas absolut inedite. Intenționăm semnalarea materialului rezultat în urma acestor cercetări.

Cea mai mare parte a materialului este dominată de plăci de sobă, de formă pătrată sau dreptunghiulară, de dimensiuni 23 × 25 cm.; 24 × 24 cm., smălțuite mai ales în culorile verde, alb, brun și galben. Fața lor este decorată cu motive florale stilizate (laleaua în mai multe variante este motivul cel mai des întîlnit) și geometrice, cu reprezentări de castele cu cinci și șapte turnuri (una din aceste plăci poartă monograma atelierului: G. M.), cu stema Brașovului, cu motiv central reprezentînd fie un cavaler român sau apusean, portrete de boieri, vulturul bicefal, etc. O parte din aceste plăci de sobă provin din Transilvania (Brașov), altele însă indică o producție autohtonă — datate la jumătatea secolului al XVII-lea.

Ceramica de uz este reprezentată printr-o categorie de piese nesmălțuite, păstrînd în tehnica de execuție tradiții mai vechi și alta smălțuită policrom, în general în culoarea verde și galben.

Acest material este întregit de piscuri ceramice smălțuite și colorate în galben, brun și verde, plate, cu un diametru de cca. 6 cm., iar piciorul de cca. 3,5 cm., provenite de la biserica paraclis.

O prezentare detaliată a acestui material, cu analogii și precizări va face obiectul unui viitor studiu.

MARIA GEORGESCU

MASĂ ROTUNDĂ „LOCUL ȘI ROLUL PUBLICAȚIILOR MUZEALE” ȘI SALONUL NAȚIONAL AL PUBLICAȚIILOR MUZEALE

(Tîrgoviște, 31 martie 1974)

Dezbaterea, organizată de Muzeul județean Dimbovița în colaborare cu Revista muzeelor, cu prilejul aniversării a trei decenii de activitate muzeistică la Tîrgoviște, a fost cuprinsă în ciclul bienal de ma-

2. N. Constantinescu, *Contribuții arheologice asupra curții domnești din Tîrgoviște* (sec. XIV—XVII), în „S.C.I.V.”, nr. 2, 1964, p. 232.

nifestări culturale „Mesaje dimbovițene în timp — 1974“.

Ea a reunit reprezentanții ai muzeelor din țară : Muzeul de istorie al R.S. România, Muzeul de artă al R.S. România, Muzeul satului, Muzeul de istorie a municipiului București, Muzeul literaturii române, Muzeul Teatrului Național, Muzeul Țării Crișurilor-Oradea, Muzeul de istorie Lugoj, precum și invitați de la Direcția monumentelor istorice și de artă, Institutul de istorie „Nicolae Iorga“, Radioteleviziunea Română, Societatea de bibliofilie, filialele locale ale Arhivelor Statului și Societății de științe istorice din R.S. România. Acțiunea a fost onorată de participarea reprezentanților Comitetului județean Dimbovița al P.C.R. și ai Comitetului județean de cultură și educație socialistă.

Masa rotundă s-a desfășurat în incinta unei bogate expoziții, organizată ad-hoc cu sprijinul muzeelor din țară, purtând titlul „Salonul național al publicațiilor muzeale (1965-1973)“. Cu această ocazie, la muzeul nostru s-a constituit Fondul național al publicațiilor muzeale, prin obținerea din timp a anuarelor, monografiilor, pliantelor, afișelor, foilor volante, ilustratelor, diapozitivelor, programelor etc., editate de muzeu.

Dezbaterea a avut astfel loc prin analizarea pe viu a tuturor aspectelor redacționale, a prezentării grafice, difuzării, popularizării, conținutului ș.a. — pe care le ridică activitatea editorială a muzeelor. Din discuții s-au desprins câteva concluzii generale privind politica editorială a muzeelor în domeniul cataloagelor de colecții, publicațiilor de popularizare și a celor științifice, cum și profilarea publicațiilor periodice și seriale ale muzeelor.

Pe marginea amplelor discuții purtate, ca redactori ai seriei „Valachica“, ne exprimăm opiniile în legătură cu problemele ridicate :

Oportunitatea editării anuarelor muzeelor este indiscutabilă, dacă ele reflectă rezultatele cercetărilor proprii ale colectivelor de muzeografi și ale unor cercetători din localitățile județului (profesori, arhiviști, bibliografi, activiști culturali etc.). Totodată, se justifică publicarea unor studii ale cercetătorilor din afara județului respectiv, numai în măsura în care contribuie la elucidarea unor teme legate de zona în care activează muzeul editor. Anuarul muzeului nostru — „Valachica“ — a urmat această linie directoare cu consecvență, fapt care a întrunit aprecieri unanime în recenzii pe marginea celor cinci volume apărute, ca și în numeroasele scrisori ale unor colaboratori de prestigiu. Am reușit să rezistăm astfel tentației de a avea cu orice preț, printre colaboratori, nume celebre, nefăcînd greșeala — în care au căzut unele muzee — de a accepta spre publicare articole fără legătură cu tematica locală, unele refuzate de revistele centrale.

Muzeul nostru a cuprins în planul editorial și a realizat o serie de lucrări de referință și monografice, care s-au dovedit a fi necesare pentru umplerea unor goluri de informare : Corpusul de documente dimbovițene, Contribuții la Bibliografia românească veche, Catalogul cărți-

lor vechi tipărite la Tirgoviște, Catalogul Colecției de carte românească veche a muzeului nostru, monografiile de localități, monografiile de stațiuni arheologice și tezaure monetare, monografiile și repertoriile de monumente, precum și numeroase publicații de popularizare. Pentru realizarea lor, am fost puși în situația de a apela, la început, la specialiști recunoscuți în domeniile respective de cercetare. Dar, din păcate, aceste colaborări s-au dovedit a fi uneori dificile și cu rezultate sub așteptări (v. **George Potra, Tezaurul documentar al județului Dimbovița, Tirgoviște 1972**, recenzie de N. Stoicescu, în Anuarul Institutului de istorie și arheologie „A. D. Xenopol“, Iași, X, 1973).

Printre prioritățile editoriale ale muzeelor, cataloagele de colecții ocupă, firește, un loc de frunte. În cazul Muzeului județean Dimbovița, acest deziderat nu a putut fi atins decât parțial. Până în prezent, în cei șapte ani de activitate, instituția noastră și-a asumat sarcina suplinirii activității unei edituri locale, printre cele 20 de titluri apărute aflându-se unele care ar fi trebuit să fie publicate de alte unități; pentru același motiv, structura anuarului „Valachica“ a îndeplinit și rolul unei reviste locale de cultură, ceea ce explică prezența unor materiale cu caracter ocazional, alături de comunicările științifice — care dețin ponderea în sumar.

Anuarele muzeelor au un rol esențial în acumularea și prelucrarea științifică a unor date prețioase, indispensabile pentru redactarea monografiilor locale pe domenii. „Valachica“ a stat deja la baza elaborării științifice a unor monografii de comune, a căror lipsă se resimte de mult, ca și a unor monumentale monografii ale orașului Tirgoviște și județului Dimbovița — în pregătire.

Nu susținem propunerea editării unor reviste științifice centrale de profil ale unei virtuale Asociații a muzeografilor, prin preluarea sarcinilor anuarelor științifice ale muzeelor. Pe de o parte, ele s-ar suprapune publicațiilor similare ale institutelor de cercetări, universităților și societăților științifice, iar pe de altă parte, ele nu ar putea face loc bogatei informații științifice (adusă de numeroșii cercetători din provincie) limitată ca arie zonală. Mai curînd, ar fi necesară — așa cum au propus mulți vorbitori — organizarea unui oficiu editorial, cu difuzare de cataloage pentru publicațiile elaborate de muzeele județene.

Problema circulației publicațiilor locale în general, și ale muzeelor în special, nu și-a găsit încă rezolvarea, fapt pentru care multe titluri nu sînt cunoscute suficient de lumea științifică românească. Nici Biblioteca Centrală de Stat, nici Biblioteca Academiei R.S.R. și nici bibliotecile centrale universitare nu dețin încă exemplare din toate publicațiile muzeale. Aici își au rădăcina gravele goluri de informare și perpetuarea unor erori științifice, prin preluarea lor din lucrări mai vechi, chiar în sinteze și monografii de prestigiu care poartă girul unor edituri centrale.

Faptele se repetă și în cazul ghidurilor și pliantelor turistice în limba română și în limbi de largă circulație, care, datorită unei slabe documentări la fața locului și a ignorării cercetărilor locale, fac o proastă propagandă și dezinformează publicul român și străin. Fără să ne oprim acum asupra numeroaselor erori din ghidurile românești, notăm că acestea se răsfring și asupra unor lucrări străine de informație. Astfel, spre exemplu, dacă deschidem „Nouveau petit Larousse” (ed. 1967, p. 1737), găsim — la articolul „Tirgoviște” — că aceasta a fost capitală a Valahiei între 1585—1796 ! Sau în „American Overseas Guide”, ed. de Alice L. Lane și Erwin H. Tiebe (ed. 12, New-York 1969, pp. 414—427, cap. „Romania”) nu este cunoscută și, în consecință, nici menționată zona istorică de interes turistic Tirgoviște — M-ții Bucegi.

Profitând de marea întârziere și greutatea cu care publicațiile locale se fac cunoscute, unii cercetători — lipsiți de probitate științifică — compilează sau copiază dezinvolt din aceste lucrări, fără să citeze. Din aceste cauze, se impune semnalarea consecventă și exhaustivă a publicațiilor muzeale — inclusiv a celor executate la comanda fermă a muzeelor de către editurile centrale, dar difuzate pe plan local și nu prin rețeaua de librării — într-o rubrică permanentă din Revista muzeelor și monumentelor, din Magazin istoric (în spațiul ocupat în prezent de grupajul „Cărți sosite la redacție”) și în Bibliografia Republicii Socialiste România, care nu fișează încă toate ziarele, revistele și cărțile editate în județele țării.

O formă eficientă de introducere în circuitul științific a descoperirilor valorificate în publicațiile muzeelor este cuprinderea lor în mult așteptatele lucrări de referință (corpusuri de izvoare istorice ș.a.), de a căror publicare ar trebui să se ocupe într-un tempo mai susținut editurile de profil, înaintea tipăririi unor sinteze lacunare. Ne gândim la : Catalogul numismatic al emisiunilor monetare de pe teritoriul României, Catalogul heraldic și sigilografic românesc, Actele diplomatice și privilegiile comerciale din arhivele românești și din cele străine, privitoare la țările române (necuprinse în D.R.H.), Corpusul relațiilor despre români cuprinse în beletristica universală (după modelul seriei „Călători străini despre țările române”), Albumul stampelor și litografiilor privitoare la țările române, Albumul de portrete voievodale, Atlasul portulanelor, itinerarelor și hărților care cuprind teritoriul României, Dicționarul de arhaisme al limbii române, Culegerea de texte „Marx-Engels despre România”, repertorii etc.

Pentru simplificarea sistemului de referințe bibliografice, se impune aprobarea menținerii titlului anuarelor muzeelor de la un număr la altul, chiar atunci când ele nu au un regim de publicație periodică sau o apariție la intervale regulate. Aceasta presupune și scurtarea titlului tuturor revistelor științifice la 1—2 termeni, pentru evitarea confuziilor pe care le face Difuzarea presei.

Difuzarea publicațiilor muzeale locale este încă haotică, fiind necesară stabilirea unui sistem unitar, cu mijloace de informare și publicitate corespunzătoare. Cel puțin pentru publicațiile muzeale, dacă nu pentru toată producția editorială locală, se simte nevoia unei librării specializate, care să desfacă anuarele, monografiile, ghidurile, diapozitivele, ilustratele etc. O astfel de librărie ar trebui să aibă și o secție „Cartea prin poștă”, care să înlesnească și schimbul intermuzeal, inclusiv al unor numere vechi din tipărițiile muzeale (v. și : Eugen Fruchter, **Pledoarie pentru ilustrate**, în „Cărți noi”, nr. 11, noiembrie 1973). În același scop, ar fi oportună organizarea salonului permanent al publicațiilor muzeale, pe lângă redacția Revistei muzeelor și monumentelor sau Muzeul de istorie al R.S. România. Librăria publicațiilor locale ar putea asigura controlul unitar și real asupra precizărilor de tiraj și, respectiv, asupra formării prețului de difuzare, facilitând atribuțiile oficiilor de prețuri județene.

Pentru simplificarea schimbului cu străinătatea, se impune înființarea unor puncte de vamă pentru carte pe lângă fiecare Direcție județeană P.T.T. De asemenea, este necesară aprobarea difuzării publicațiilor muzeale și pe calea schimbului la contravaloare, atât cu muzeele din țară, cât și cu cele de peste hotare.

Inițiativa muzeului nostru s-a dovedit a fi fructuoasă, astfel de schimburi de experiență pe tema activității editoriale a muzeelor meritând a fi continuate.

GABRIEL MIHAESCU

EUGEN FRUCHTER,

EXPOZIȚIA „NOVGORODUL DESCOPERIT DE ARHEOLOGI”

(Tîrgoviște, 1-10 octombrie 1974)

Intre muzeele din Novgorod (U.R.S.S.) și Tîrgoviște s-au stabilit, încă din anul 1971, relații permanente de colaborare. După vizitele reciproce ale unor specialiști, care au dus la efectuarea unor schimburi de experiență în domeniile arheologiei, istoriei cărții vechi și al activităților cultural-educative, s-a trecut la schimbul de expoziții, menite să popularizeze activitatea colectivelor de specialiști ale celor două muzee.

În toamna anului 1974 am fost gazdele primei expoziții prezentate publicului tîrgoviștean de Muzeul istorico-arhitectural din Novgorod. Ea oglindește, prin mărturiile arheologice originale, dezvoltarea Marelui Novgorod — vechi centru economic și cultural al Rusiei, fondat în 859, care își exercita autoritatea pe un vast teritoriu, care se întindea de la Marea Baltică pînă la Urali și de la Marea Albă pînă la Volga.